

БЪЛГАРСКИЯТЪ ЕЗИКЪ

Дѣлятъ нѣкои езицитѣ на благозвучни и на неблагозвучни. Не знамъ какви могатъ да бждатъ тука критериитѣ, защото майчиниятъ и бащиниятъ езикъ за всѣкиго е най-благозвучниятъ. Затова наричамъ това дѣление дѣло на глупцитѣ. Сжщитѣ ония, които, понеже не намиратъ въ него досадната звучность и звѣнкость на италиянския или проточеностъта на сръбския, безъ да се срамуватъ, наричатъ българския езикъ грубъ.

Каточе не стига, гдето българското слово, ако ценимъ само по външния му звукъ, то е остро, гѣвко като стоманата, и ковко и живо. А въ речъта всичко се набира тамъ, гдето трѣбва. Ударениятъ членъ за мжжки родъ въ края на думата бие като чукъ.

И шестъ до седемъ милиона славяни, отъ устията на Дунава до самъ Цариградъ, отъ Дунава до Бѣло море, отъ Черно море до Шаръ, говорятъ тъкмо на тоя езикъ, биятъ и коватъ съ тоя чукъ. А ж-то — и когато е на края като звукъ, и въ срѣдата — то е тежестъта и силата на чука.

* * *

Еднѣжъ пжтувахъ изъ България съ единъ отъ Англия дошелъ англичанинъ. Влѣзохме въ една крѣчма. Въ нея имаше само двамина селяни. Тѣ бѣха забравили да си отидатъ у дома, макаръ и да бѣ късно по обѣдъ, бѣха се увлѣкли въ разговора си. Моятъ англичанинъ слушаше и гледаше, гледаше и ги слушаше, учудването му растѣше. Току ми каза:

— Тѣзи хора пиятъ заедно, чукатъ се съ чашитѣ все по-любезно, главитѣ имъ се допиратъ отвреме-навреме — и все пакъ тѣ се нападатъ, тѣ се каратъ, тѣ се ругаятъ.

И, наистина, тия удари на члена, блѣсъкътъ на ж-то, бѣха ту като лѣвски ревъ, ту като пѣшкане на борци, ту като сблѣскване на тежки предмети. Кѣмъ това — поне за менъ бѣ тъй сега, щомъ ми се обърна и изостри вниманието отъ англичанина — кѣмъ това се прибавяше винаги свежата и особена разнообразность на ударенията въ една и сжща дума. Ридъ, ридѣтъ, ридѣ, ридж, рйда, ридове, ридовѣ, ридовѣтъ, ридовѣтъ, два, три рйда. А коравината на всѣки по-ясенъ звукъ създаваше една мжжественана, сърдита музика. заповѣди и маршове . . . А по нѣкой пжтъ току зашепнатъ . . .